

เทศน์เช้า วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระเรามาทำบุญกุศล ทำบุญกุศลเพราะคนฉลาด ถ้าคนไม่ฉลาดมันหมักหมมไว้ในใจ สิ่งใดหมักหมมไว้ในใจ สิ่งนั้นก็มีความทุกข์กดดันไว้ในใจ ทำบุญกุศล เห็นไหม เสียสละ การเสียสละคือการฝึกหัดใจของเรา ถ้าใจของเรามันฝึกหัด มีการเสียสละ มันทำให้เราได้ฝึกคิด ฝึกคิดว่าสิ่งนี้เราเสียสละเพื่อสิ่งใด ถ้าเราเสียสละเพื่อสิ่งใดนะ มันจะย้อนกลับไปสู่ความตระหนี่ใจ นี่เราเสียสละไม่ได้ เราหวงเราเหน็บเป็นของเรา ความหึงความหวงต่างๆ มันเกิดจากอวิชชาคือความไม่รู้จักตัวมัน

เวลาวันพระวันเจ้า เรามาทำบุญกุศลของเรา แต่โดยปกติเขาทำทุกวันนะ เวลาภาวนา เห็นไหม เรายังภาวนาทุกวันเลย ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก เราหายใจอยู่ทุกวินาที ทุกลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ถ้าเราไม่หายใจ เราก็ตาย แล้วถ้าลมหายใจ เราหายใจด้วยจมูกของเรา เราอย่าพึ่งจมูกคนอื่นหายใจ ถ้าเราหวังพึ่งจมูกคนอื่นหายใจ เราจะเป็นคนทุกข์มาก แต่คนที่ใช้จมูกตัวเองหายใจ คนนั้นจะมีความสุข มีความสุขเพราะอะไร เพราะเรามีสติปัญญาของเรา เราเข้าใจของเรา

เราจะหวังพึ่งแต่จะใช้จมูกคนอื่นหายใจ แล้วเราก็หายใจโดยทิ้งเปล่าๆ โดยที่ไม่มีคามสามัญสำนึกในชีวิตของเราเลย เพราะเราหวังพึ่งแต่คนอื่น หวังพึ่งแต่คนอื่นให้เขาหายใจแทนเราไง แต่ถ้าเราหายใจของเราเอง เราไม่ต้องหวังพึ่งใครทั้งสิ้น โลกนี้จะมีใครไม่มีใครมันเรื่องของเรา เพราะเรามีลมหายใจของเรา หายใจเข้าและหายใจออกของเรา แล้วถ้าเรามีสติปัญญาของเรา การหายใจเข้าและหายใจออกนั้นเป็นอานาปานสติ

เวลาคนเขาหายใจเข้าหายใจออกกันไป เหมือนกับคนที่หวังพึ่งจมูกคนอื่นหายใจ เขาหายใจของเขา แต่เขาไม่สำนึกถึงตัวเขาเลย เขาไม่มีสติสัมปชัญญะรู้สึกตัวของเขาเอง เขาไม่เห็นคุณค่าชีวิตของเขา เขาหวังแต่พึ่งคนอื่น เห็นคนอื่นมีคุณค่าไปหมดเลย แต่ตัวเองไม่มีคุณค่า

แต่ถ้าวันไหนมีสติปัญญาขึ้นมา มันหายใจเข้าหายใจออกด้วยตัวเอง มีสติปัญญาโดยตัวเราเอง นี่เราหายใจด้วยตัวเราเอง เป็นอานาปานสติ อานาปานสติเพราะอะไร เพราะมีสติปัญญา อานาปานสติใครเป็นคนกำหนดมัน? จิตนี่เป็นผู้กำหนดอานาปานสติ จิตนี่เป็นคนกำหนดการภาวนา จิตนี่เป็นคนกำหนดว่าเรามีตัวตนของเรา ถ้ามีตัวตนของเรา

เวลาความสุขความทุกข์ เห็นไหม เวลาทุกข์สุขในใจ ใครช่วยเหลือกิจการเราได้บ้าง ความสุขความทุกข์ในใจของเรา นี่ ความสุขความทุกข์ในใจก็เป็นของเราใช่ไหม แต่ความสุขความทุกข์ของคนอื่นก็เป็นของเขา เขา ถ้าเขามีความสุขความทุกข์ของเขา เราเห็นแล้วเราก็ตลัดสังเวชนะ ถ้าเขามีความสุขของเขา เขาระวนระวายของเขา เราก็ตลัดสังเวชในชีวิตของเขา

ถ้าเขามีความสุขนะ เรานุโมทนาไปกับเขา แต่เวลาเขามีความสุข เรานุโมทนาไปกับเขาไม่ได้ เพราะเราอยากมีความสุข ใจ เวลาเขามีความสุขๆ เราคิดว่าทำไมเราเป็นอย่างนี้ เราเป็นอย่างนี้ แต่เวลาเขามีความสุขขึ้นมา เรามองเห็นแล้วมันสะเทือนใจเราไหม มันตลัดสังเวชไหม ถ้ามันตลัดสังเวช เห็นไหม เวลาไปเที่ยวป่าช้า ไปดูกายๆ นี่ภายนอก กายนอกคือซากศพที่มันตายแล้ว แล้วเราก็ต้องเป็นแบบนี้ ถ้าเราเป็นแบบนี้ นี่มรณานุสติ

ถ้าเรามีมรณานุสติ คนเราเกิดมานะ เราเกิดมาเป็นเด็กเป็นเล็ก พ่อแม่ก็เลี้ยงดูเรามาด้วย อานาจาสนานะ ใครเกิดมาคาบช้อนเงินช้อนทองมา พ่อแม่ก็ดูแลรักษาที่ดี ใครเกิดมาปากกัดตีนถีบ เขาต้องช่วยชีวิตของเขา เห็นไหม นี่การเกิดเพราะเวรเพราะกรรม สายบุญสายกรรม นี่ผลของวิญญูะ เราทำบุญกุศลที่ทำความดีทำชั่ว เวลาทำความดีทำชั่วขึ้นมา เวลาเกิดนี้บุญพาไปเกิด บุญมันพาไปเกิด บาปมันพาไปเกิด ตัวจิตคือตัวปฏิสนธิวิญญูณ มันมีวิชา มันต้องเกิดแน่นอน ขณะที่มันจะไปเกิดแน่นอน มันยังมีตัวชักนำมันไป มีกรรมดีกรรมชั่วชักนำมันไป แต่มันต้องเกิดแน่ๆ อยู่แล้ว มันต้องเกิดแน่ๆ

ชีวิตเวลาเกิดมา พ่อแม่เลี้ยงดูมา พ่อแม่เลี้ยงดูมาก็พยายามจะทะนุถนอม พยายามจะทำให้ชีวิตของเราชื่นใจและเบิกบาน แต่มันก็เป็นความสามารถของพ่อแม่ไง เพราะอะไร นี่มันเป็นเวรเป็นกรรมของเราไง เราเกิดมาปากกัดตีนถีบก็เป็นอย่างนี้ไง แต่ถ้าคนเกิดมาคาบช้อนเงินช้อนทองมา นั่นแหละชีวิตเกิดมา ชีวิตเกิดมา ขณะที่พ่อแม่เลี้ยงดูมา เราก็อพัฒนาของเราขึ้นมา แต่ชีวิตนี้เกิดมา เกิดมาเพื่ออะไร ถ้าทำมาหากินขนาดไหน เราประสบความสำเร็จขนาดไหนเราก็ต้องตายไป

ถ้าเราตายไป ถ้าไม่มีสติปัญญา เห็นไหม หายใจตั้งแต่เกิดจนตาย มันไม่มีอานาปานสติ ไม่มีสติปัญญาเลย ถ้าไม่มีสติปัญญาเลย มันจะมีสมบัติของเราไหม ทั้งๆ ที่เราหายใจเข้าไปในปอดเรา เราหายใจเข้าไปในร่างกายของเรา เรามีออกซิเจนเข้าไปในร่างกายของเรา นี่หายใจอย่างนี้หายใจทางวิทยาศาสตร์ ทางธรรมชาติ ถ้าทางธรรมชาติมันต้องมีออกซิเจน นี่มันหายใจเพื่อดำรงชีวิต แต่มันไม่เป็นประโยชน์กับใจเลย

ถ้าเป็นประโยชน์กับใจนะ เราหายใจเพื่อดำรงชีวิตของเรา เราหายใจเพื่อร่างกายของเรา แต่ถ้าจิตใจมันมีสติปัญญาขึ้นมาะ หายใจเข้านี้ก็พุท หายใจออกนี้ก็โร มันมีสติของเราเพราะอะไร เพราะเราจะค้นหาตัวเราเองไป

เราเกิดมาพ่อแม่ตั้งชื่อให้ มีใบเกิดแจ้งกรมการปกครองเขาก็บอกว่าชื่อนาย ก. นาย ข. นาย ง. แต่เรารู้จักตัวเราเองไหม เวลาไปเปลี่ยนชื่อก็เปลี่ยนเป็นคนอื่นไปแล้ว ทั้งๆ ที่คนแก่นี้แหละ เปลี่ยนชื่อก็เปลี่ยนชื่อกันไป แต่เวลาที่มีสติกำหนดอานาปานสติ มันจะรู้จักตัวมันเอง ถ้าจิตมันสงบละเอียดเข้ามา มันจะเห็นของมันนะ นี่เห็นของมัน ชีวิตนี้มีคุณค่าที่นี้ ถ้าใครมีสติปัญญานะ เราจะตื่นบ้าไปไหน เราจะตื่นบ้าไปกับใคร

เราเกิดมานี่ผลของวิญญูะ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขาก็ต้องชวนขวายของเขา ขวนขวายของเขา เพราะว่าเขาเกิดมานี่เขาเป็นทิพย์สมบัติ ทิพย์สมบัติเขามีแค่ไหน เขาก็ใช้แค่นั้นหมดอายุขัยเขาก็ต้องตายของเขา ก็เวียนตายเวียนเกิดเหมือนกัน เกิดในนรกอเวจีแสนทุกข์แสนยาก เพราะเวรกรรมมันเป็นอย่างนั้น แสนทุกข์แสนยากเพราะใช้เวรใช้กรรมไป แต่จิตนี้ไม่เคยตายหมดอายุขัยมันก็เวียนตายเวียนเกิดขึ้นมาเป็นเปรตตอสุรกาย แล้วก็เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ถ้ามันมีบุญกุศล มันก็เกิดเป็นเทวดา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ก็เหมือนกัน เกิดเป็นมนุษย์ เวลาหายใจเข้าหายใจออก หายใจเพื่อร่างกายนี้ มันเป็นผลของวิญญูะไง ผลของวิญญูะคือเกิดในสถานะใด มันก็ต้องดำรงชีวิตไปแบบนั้น แต่เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เพราะพุทธศาสนานี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นมนุษย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ตรัสรู้ธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในหัวใจๆ หัวใจอันนั้นมันได้ใช้ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาไม่ใช่เกิดจากการศึกษา ไม่ใช่เกิดจากการค้นคว้า การจินตนาการใดๆ ทั้งสิ้น ปัญญา

มันเกิดจากภวานามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิตสงบแล้ววิปัสสนาญาณนั้นเข้าไปชำระล้างกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุตตिसุขๆ นี่เป็นมนุษย์ไปเทศน์โปรดมารดา ทำไมไปเทศน์บนสวรรค์ได้ ทำไมมนุษย์มันไปในวิญญูะนี้ได้

นี่เขาเวียนตายเวียนเกิด จิตนี้เวียนตายเวียนเกิดในวิญญูะ แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์นี้ไปได้ทั้งหมดใน ๓ โลกธาตุ นี่รู้แจ้งไปหมดใน ๓ โลกธาตุ รู้แจ้งได้อย่างไรละ ถ้ารู้แจ้งอย่างนี้ขึ้นมา เห็นใหม่ เป็นมนุษย์แท้ๆ เป็นครูของเทวดา อินทร์ พรหมทั้งหมด

สิ่งที่เกิดขึ้นมา “มนุษย์” แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา พุทธศาสนานี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา แล้ววางธรรมวินัยนี้ไว้ แล้วภาษามนุษย์ ดุติ ภาษาบาลี ภาษามคธ เราก็อศึกษามา เราก็อแปลของเราได้ ถ้าเราแปลของเราขึ้นมา นี่เป็นเรื่องเป็นรอยในการประพฤติปฏิบัติ ธรรมและวินัยนี้เป็นศาสดาของเรา

นี่พระไตรปิฎกที่เราแปลมาเป็นภาษาไทย เราแปลบาลีมา เราก็อศึกษาของเรา ศึกษาขึ้นมา มันก็เป็นปริยัติ เป็นทฤษฎี ทฤษฎีก็วิทยาศาสตร์ไง วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้ใช่ไหมว่าคนเราต้องมีออกซิเจนใช่ไหม ขาดออกซิเจนแล้วสมองมันตายใช่ไหม คนก็ต้องตายใช่ไหม นี่ถ้าไม่มีอาหารขาดอาหารก็วัน ขาดน้ำ ๓ วันก็ต้องตายแล้ว ถ้าขาดอาหารก็วัน นี่สิ่งนี้มันพิสูจน์ได้ ในร่างกายมันต้องการอาหารอย่างนั้น แล้วใจละ ใจของเราต้องการอะไร เวลาสุข เวลาทุกข์ขึ้นมาในหัวใจนี้ทำอย่างไร

เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ศาสนา ธรรมโอสถๆ ธรรมโอสถเกิดกับเราได้ไหม ธรรมโอสถเราก็อกราบ กราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ธรรมโอสถเอาไว้กราบ ยาเอาไว้กราบไป ยาเอาไว้กราบ ยานี้เราไม่ศึกษาขึ้นมาใช่ไหม ไม่ปฏิบัติขึ้นมาใช่ไหม เวลาเขากินยา นี่ได้ขวดยามาก็อ่านฉลากยาว่ายานี้แก้สิ่งใดๆ แต่ไม่เคยกิน ไม่เคยคั่นคว่ำ ไม่เคยกินยานั้นเลย ถ้ากินยานั้นกินอย่างไร เวลาซื้อยามามันก็ใส่ปาก ก็กินได้ใช่ไหม แล้วปากของใจมันอยู่ไหน

ถ้ามีสติขึ้นมา มันก็รับรู้ตัวของมันใช่ไหม นี่เรารับรู้ตัวของเรา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะทำใจด้วยจุมุกของเรา เราไม่อาศัยจุมุกใครหาใจทั้งสิ้น จุมุกของเขาเป็นจุมุกของเขา จุมุกของเราคือจุมุกของเรา แล้วถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เห็นใหม่ นี่มีสติปัญญาขึ้นมา มันอานาปานสติ เพราะมันมีสติ มันมีจิตของเรา เราจะคั่นคว่ำจิตของเราไง ถ้าจิตของเรา เรามีสติขึ้นมา เวลาพุทโธ เราระลึกพุทโธ ระลึกอานาปานสติ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ถ้ามันมีสติปัญญา มันเห็นลมเข้า

และลมออก เห็นลมๆ ลมไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ลม ถ้าละเอียดขึ้นมา มันปล่อยลมเข้ามา จิตมันปล่อยวาง ปล่อยทั้งลม ปล่อยทั้งพุทโธ ปล่อยเข้ามาถึงตัวมันเอง ถ้าถึงตัวมันเองได้นี้สัมมาสมาธิ

ถ้าสัมมาสมาธิ เราจะแปลกใจมาก เราจะแปลกใจมากกว่าจิตนี้ นี่ปฏิสนธิจิตเกิดมาเป็นเรา อยู่ในครรภ์ ๙ เดือน คลอดออกมาเป็นเรานะ เราก็ยังไม่รู้จักตัวเราเองเลย เรา รู้จักแต่ชื่อที่พ่อแม่ตั้งให้ แต่เวลาจิตเราสงบเข้ามา อิม! จิตมันเป็นอย่างนี้ ตัวตนเป็นแบบนี้ ตัวตนเป็นแบบนี้ ปฏิสนธิวิญญาณที่เวียนตายเวียนเกิดมันคือตัวนี้แหละที่เวียนตายเวียนเกิด ตัวนี้แหละที่มันไป แล้วถ้าเป็นตัวนี้ที่มันไป ถ้ามีสติปัญญาเข้ามา นี่ตัวนี้มันจะเกิดปัญญา ตัวนี้มันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม

ทำไมต้องเห็นกาย? คนเรามันก็คิดที่กายกับใจเท่านั้นแหละ แล้วใจ เวลาบอกว่าใจ ความรู้สึกนึกคิดไม่ใช่ใจ ความคิดเกิดดับๆ ในใจ มันเกิดจากฐิติจิต เกิดจากภวาสวะ เกิดจากภพ เกิดจากปฏิสนธิวิญญาณ แต่สิ่งที่กระทบๆ มันกระทบเพราะว่าสถานะของมนุษย์ไง แล้วเทวดามีอย่างนี้ไหม พรหมมีอย่างนี้ พรหมมีชั้น ๑ พรหมเป็นอย่างนี้ไหม ผัสสาหาร แม้แต่กระทบนี้ก็เป็นอาหารของพรหมแล้ว พรหมมีผัสสาหาร เทวดามีวิญญาณาหาร อาหารที่เป็นทิพย์ มนุษย์มีกฬิงการาหาร มนุษย์มีอาหารเป็นคำข้าว แล้วธรรมที่เข้ามาสู่ใจละ ใจกินธรรมเป็นอาหารนี่กินอย่างไร ถ้ามีสติปัญญา ก็สติธรรม ถ้ามีสมาธิ ก็สมาธิธรรม ถ้ามีปัญญา เห็นไหม คุปปัญญาที่มันเกิดขึ้น ปัญญาที่มันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นอย่างไร ปัญญาที่เกิดขึ้นนี้ใครทำให้มันเกิดขึ้น

คูสิ ศึกษา มา จำมาสิ่งนี้เป็นปัญญาของเรา นี่สัตยชาติญาณของมนุษย์ไง มนุษย์ เห็นไหม คูสิ โลกนี้จะเจริญต้องมีการศึกษา ต้องมีปัญญา...แน่นอน นั่นเรื่องของโลกๆ ใจ แต่ถ้ามีปัญญาแล้วมีศีลธรรมด้วย ถ้าไม่มีปัญญาแล้วไม่มีศีลธรรม มันก็คดโกงตัวเอง คดโกงนี้ไม่ได้คดโกงคนอื่น คดโกงตัวเองใจ “เราจะยังไม่ตาย เราจะอยู่ไปอีก ๑๐ ชาติ เราจะกว้านสมบัติมาเป็นของเราทั้งหมดเลย” เห็นไหม นี่มันคดโกงตัวมันเอง

เพราะอายุขัยของคนเท่ากัน ร้อยกว่าปีเท่านั้นแหละ มันต้องตายหมด พอต้องตายหมด พอตายไปแล้วถึงเสียใจทีหลังนะ เวลาตายไปเจอบบาลเขาถามว่า “ได้เห็นธรรมะไหม”

“ไม่เห็น ไม่รู้จักธรรมะ ไม่รู้จักธรรมะ รู้จักแต่เงิน รู้จักแต่การแสวงหา”

นี่เวลาอบบาลถามนะ “เห็นคนเกิดใหม่ เห็นคนแก่ใหม่ เห็นคนเจ็บใหม่ เห็นคนตายใหม่”

“เห็น”

แล้วนั้นไม่ใช่ธรรมหรือ? นั่นแหละธรรม ธรรมคือเกิด แก่ เจ็บ ตายนี้แหละ ถ้าเกิด แก่ เจ็บ ตาย ถ้าคนเราระลึกถึงเกิด แก่ เจ็บ ตาย เห็นไหม เราต้องไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วสิ่งที่ชำระล้างสิ่งที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันมาจากไหนล่ะ? มันก็มาจากตัวจิตนั่นแหละ ตัวจิตที่มันเวียนตายเวียนเกิดโดยธรรมชาติของมัน แล้วสิ่งใดที่จะไปชำระล้างมันล่ะ

ความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นมา ความคิดๆ มันก็โลภๆ ทั้งนั้นแหละ ความว่าโลภๆ นี่มันเป็นเปลือก ชั้นไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ชั้น เห็นไหม ชั้นนี้ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณเป็นชั้น ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ นี่เวลามันชำระล้างไปแล้ว ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ ถ้ามันมีสติปัญญา มันชำระล้างแล้วมันไม่ใช่ของของเรา มันเกิดดับๆ โดยธรรมชาติของมัน แต่เรามีสติปัญญาที่รู้แจ้ง เวลาชำระล้างจนสิ้นกิเลสไปแล้ว ภราหเว ปญจกขุณา ชั้นนี้เป็นภาระเท่านั้น

แต่ตอนนี้ชั้นเป็นมาร ชั้นเป็นความคิด ความคิดก็เป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา พอเราคิดขึ้นมาแล้วเราเจ็บช้ำน้ำใจทั้งนั้นแหละ เวลาคิดขึ้นมา ความคิดมันเหยียบย่ำเรา ความคิดมันจุกกระชากไป ความคิดเรานี้แหละมันทำลายเรา ความคิดเรานี้แหละ

แต่เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา พิจารณาแล้ว พิจารณาความรู้สึกนึกคิด เห็นไหม กาย เวทนา จิต ธรรม ธรรมารมณ์ สัญญาอารมณ์ ชั้น ๕ นี่เอามาพิจารณา เอามาแยกแยะแล้ว ชั้น ๕ มันก็เป็นชั้น ๕ ภราหเว ปญจกขุณา ชั้น ๕ ความคิดมันก็เป็นความคิดใจ แต่ความคิดเรามีอารมณ์ไปด้วยใจ พอใจและไม่พอใจ ตัณหาความทะยานอยากบวกกับความคิดนี้ไป พอตัดหาความทะยานอยากบวกกับความคิด มันก็เป็นมารใจ มารมันก็จุกกระชากไป

ความรู้สึกนึกคิดมันมีมาร ความคิดเราเป็นใหญ่ ความคิดเราเป็นใหญ่ พอกาลเวลามันผ่านไปนะ พอคิดเรื่องนี้ เห็นไหม คุ้มัยรุ่นลี เวลาเขารักกันนี้แยกไม่ได้นะ ฆ่าตัวตายเลยนะ พอไปเจอแฟนใหม่นะ มันบอกแฟนเก่าสู้แฟนใหม่ไม่ได้ นี่ขณะที่มันยึดมั่นของมัน ลองแยกจากมัน มันทำลายตัวมันเองเลยล่ะ พอมันผิดใจกัน มันเลิกกันไปเอง มันไปหาของใหม่แล้ว ทำไมมันจะฆ่าตัวตายล่ะ นี่การฆ่าตัวตายเพราะมันเป็นอะไรล่ะ เพราะขณะกาลเวลามันผ่านไป ความรู้สึก เวลามารมันปิดหูปิดตา พอมารปิดหูปิดตา ความรู้สึกนึกคิดนั้นมันทำลายได้หมดเลย ทำลายได้หมดเลย

แต่ถ้าความคิดมันก็เป็นความคิด ความคิด เห็นใหม่ ความคิดเกิดดับ ภาวาทะ หลว
ปลุกจุกขุนธา ความคิดไม่ใช่กิเลส แต่มารมาจากความคิดนั้น มารที่มันอาศัยความคิด นี่ชั้นฆราว
มันเป็นมาร ชั้นนี้ สังขารก็เป็นมาร ความคิดก็เป็นมาร สัญญาก็เป็นมาร ถ้ามันมีมารนะ เพราะ
มารมันใช้ชั้น ๕ เห็นใหม่ ชั้นฆราวาส ชั้นของมาร ชั้นของมาร แต่เพราะเรามีสติปัญญา เรา
แยกแยะของเรา ชั้น ๕ นี้ธรรมารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นอย่างไร สิ่งที่เป็นอารมณ์ความรู้สึก
นึกคิด ที่มันเบียดเบียนเรา มันเกิดมาจากไหน? มันก็เกิดมาจากจิตนี้แหละ เพราะจิตมันมีวิชา
มันไม่รู้ของมัน มันถึงตามมันไป เห็นใหม่

เพราะจิตมันมีวิชา มันไม่รู้เท่าทันความคิด ความคิดมันทำลายเรา มันทำลายเราๆ ถ้ามี
สติปัญญา มันแยกแยะของมัน ความคิดมันก็เป็นนามธรรม มันก็เหมือนอากาศธาตุ เหมือนกับลม
พัดมา เวลาลมพัดลมเพไปมา ลมพัดมาก็เย็นใจ แต่ถ้ามันไม่พอใจ เราทำสิ่งใดไว้ ลมพัดเบงก
เบงกเรตาคไว้ ลมพัดเบงกไปไม่พอใจนะ มันพัดเบงก แต่ถ้าลมพัดมาเย็น ชอบใจนะ เห็นใหม่
ลมเหมือนกัน ทำไมคนหนึ่งพอใจ คนหนึ่งไม่พอใจละ ไม่พอใจเพราะมันไม่ได้ตั้งความปรารถนา
แต่ถ้ามันได้ตั้งปรารถนาละ เห็นใหม่

นี่เวลาค้นหาใจ ค้นหา วิภวค้นหา สิ่งที่ไม่ต้องการเราก็พยายามขับไล่ สิ่งที่ต้องการก็
อยากจะยึดมั่นถือมั่น มันก็ไม่ใช่ของเรา มันก็แปรสภาพเป็นธรรมดา เห็นใหม่ สรรพสิ่งในโลกนี้
เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นความทุกข์ สิ่งใดเป็นความทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา สิ่ง
ที่เป็นอนัตตา นี่หลักสัจธรรม แล้วมันก็ท่องกันปากเปียกปากแฉะ แล้วมันก็เอาสิ่งนี้ไปวิเคราะห์วิจ
กัน เอาอนิจจังมาวิเคราะห์ มันเป็นอนิจจังเพราะเหตุนี้ มันเป็นทุกข์เพราะเหตุนี้ มันเป็นอนัตตา
เพราะเหตุนี้ นี่ไปวิเคราะห์วิจกัน เอาวิธีการไปวิเคราะห์กัน ไปวิจวิจวิธีการกัน แต่ความจริงมันไม่
เกิดขึ้น

มันก็ฉลาดอย่างไร เขาให้กินยา เขาไม่ได้ให้กินกระดาษ ฉลาดยามันเป็นกระดาษ เขาก็แปะไว้
ที่ข้างขวด ไว้บอกคุณสมบัติของเขา แล้วก็ไปกินกระดาษกันนั่นนะ แล้วด้วยก็ไม่เคยเปิดกินเลย
แหม! วิเคราะห์วิจกันนะ นี่เป็นอนิจจัง เป็นอนัตตา อนัตตา อนัตตามึงทำไมทุกข์ละ ถ้าอนัตตานะ
มันเกิดในใจ มันเกิดดับเร็วมาก สิ่งทีเร็วมาก ถ้าเรารู้ทัน เรารู้เห็นของเรา ถ้าเรารู้เท่า รู้เห็นของเรา
มันเป็นประโยชน์กับใครละ มันเป็นประโยชน์กับใคร เห็นใหม่ นี่ปัจจุจัดตั้ง สันติภูมิจิโก

การศึกษามานี้ศึกษาโดยขั้น มันก็เหมือนไปถ่ายซีร็อกมา แต่ถ้าเราทำจริงของเราขึ้นมา เราไม่ต้องถ่ายซีร็อกใครมา นี่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอย่างนั้น เวลาพูดถึงปริยัติ นี่ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัตินี้การศึกษาดีไหม? ดี แต่ศึกษามาแล้ว ศึกษาแล้วต้องปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงสิ ไม่ใช่ปฏิบัติ ศึกษามาแล้วว่าของกู ของกู...ของกูๆ มันตายหมดตายเปล่า นี่ไม่เป็นของใครเลย แม้แต่ความเห็นของเราที่ไม่ใช่ของเรา ถ้ามั่นไม่ใช่เป็นของเรา เพราะอะไร ถ้ายึดมันถือมัน มันเป็นไปไม่ได้ เพราะมันเป็นอนัตตา มันอยู่กับเราไม่ได้ แล้วถ้าอยู่กับเรา เราอยู่ไม่ได้แล้วทำอย่างไรละ ทำอย่างไร

ถ้าเราดูเห็นตามความเป็นจริง เราวางไว้ตามความเป็นจริง มันเป็นตามความเป็นจริงของมัน เห็นใหม่ ถ้าจิตมันจริง เพราะจิตมันเป็นตัวจริงใช่ไหม สิ่งที่เราความรู้สึกนี้เป็นความจริง สิ่งที่เราเห็น อาการที่เกิดจากจิตมันก็เป็นความจริง เห็นความจริงแล้วมันสลัดทิ้งความจริง สลัดทิ้ง พอทิ้งบ่อยครั้งเข้าๆ จนถึงตัวมัน แล้วมันทำลายตัวมัน ทำลายต่อ ทำลายลึฏติจิตใจ ถ้าไม่ทำลายตัวมันเอง มันก็ไปเกิดบนพรหม เพราะมันทิ้งทุกๆ อย่างเข้ามาแล้วเหลือเฉพาะมัน เหลือแต่พลังงานอันนั้น

ถ้าพลังงานอันนั้นยังอยู่ พลังงานอันนั้นยังมีอยู่ ถึงทำลายมันไม่ได้ มันก็ต้องเกิดบนพรหม เพราะมันมีขั้นเดียว มันมีหนึ่งเดียว มันไปไหนไม่ได้ มันไปไหนไม่ได้ เพราะมันมีปัญหาธรรมปัญญาที่เรารู้ทันมันแล้ว มันไปไหนไม่ได้ นี่ล้อมมันไว้อยู่อย่างนั้นแหละ แต่มันก็ทำลายตัวมันเองไม่ได้ ทำลายตัวมันเองไม่ได้เพราะมันมีอำนาจวาสนาใจ แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านพยายามให้อุบาย ให้อุบายคือย้อนกลับมาถึงตัวมัน ทำลายตัวมัน

จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่มองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ทำลายตัวมันแล้วข้ามพ้น นี่ทำลายตัวมันเอง ทำลายตัวมันเอง แล้วมันข้ามพ้นกิเลสไป ข้ามไปอย่างไร ถ้ามั่นข้ามตามความเป็นจริง ถ้ามั่นข้ามไปได้ มันก็เป็นประโยชน์กับมัน ถ้าเป็นประโยชน์กับมัน ถ้าเราทำ นี่เราหายใจด้วยจมูกเราเอง เราหายใจด้วยบังจัตตัง สันตัญญิโก สันตัญญิโกเพราะอะไร เพราะมันเป็นเอง รู้เอง เห็นเอง แต่ถ้าฟังใครมา ฟังมาก็คาดเอา คั่นเอา หมายถึงเอาที่มันเป็นอย่างไร แต่มันมีครูบาอาจารย์ไหม? มี

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เห็นใหม่ หลวงปู่เสาร์ท่านเป็นอาจารย์ของหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นพยายามศึกษากับหลวงปู่เสาร์ นี่เวลาศึกษาไปแล้ว ศึกษาไป หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่านไป ท่านมาแก้หลวงปู่เสาร์อีกต่างหาก เห็นใหม่ ในเมื่อไม่มีครูบาอาจารย์ ก็ต้องพยายามค้นรณ

พยายามเปรียบเทียบ อย่าเชื่อมั่นในความเห็นของเรา ถ้ามันเป็นปัจจัยตั้ง ปัจจัยตั้งมันต้องชำระล้าง
คั่งแค้นขาด ชำระล้างกิเลส ฆ่ากิเลส ตัดกิเลสออกจากใจ

ตัดแขน ตัดขาตัวเอง นี่บอกไม่รู้ๆ เป็นไปไม่ได้หรอก เราตัดแขน ตัดขาจิต ตัดแขน ตัดขา
ที่มันออกไปหาเหยื่อ ตัดแขน ตัดขาที่มันทำลายตัวมันเอง ตัดแขน ตัดขามันเข้ามาเรื่อยๆ นี่มันเป็น
ปัจจัยตั้ง เป็นปัจจัยตั้ง เห็นไหม นี่เรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ชี้หน้าเรา ถ้าชี้หน้าเรา ครูบา
อาจารย์ ถ้าเราทวนขวานขึ้นมา ทำไมหลวงปู่เสาร์ท่านสอนหลวงปู่มั่น ทำไมสุดท้ายแล้วหลวงปู่มั่น
ท่านไปแก้หลวงปู่เสาร์ล่ะ

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ที่มันถูก สอนไปแล้วมันต้องถูก ปฏิบัติไปมันรู้มันเห็นของมัน
ใจ ปัจจัยตั้ง สันติภูมิจิตมันอยู่ในใจ ถ้าครูบาอาจารย์สอนเราไปแล้ว เราปฏิบัติไปแล้วเลยหน้าครู
บาอาจารย์ไป แล้วครูบาอาจารย์สอนไม่ถูกนี่ทำอย่างไร มันเป็นอย่างไร เห็นไหม ถ้าเป็นปัจจัยตั้ง
มันเป็นอย่างนี้ ครูบาอาจารย์ก็ส่วนครูบาอาจารย์ อำนาจวาสนาของคนก็ส่วนอำนาจวาสนาของคน
ความจริงในใจก็เป็นความจริงในใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าใจมันเป็นจริงขึ้นมาจะ

ฉะนั้น เราทำของเรา เราฟัง เราฟังครูบาอาจารย์ ฟังธรรมะนี่เราฟัง แต่เราปฏิบัติขึ้นมา นี่
จิตนิสัยของเรา แล้วความเป็นจริงของเรา ชุมมสากจตุลา เอตมฺมงฺคลมุตตมํ การสนทนาธรรมเป็น
มงคลอย่างยิ่ง การสนทนาธรรมเป็นมงคลอย่างยิ่งถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิ แต่เดี๋ยวนี้มันเอาสี่ข้างเข้าถู
กัน ไม่ใช่ ชุมมสากจตุลา มันหมากัดกัน กัดกันอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วกัดกันเอาทิฐิมานะเพื่อจะ
เอาชนะคะคานกัน มันเป็นประโยชน์อะไรขึ้นมา มันมีแต่บาดแผล มีแต่เลือดไหลไปทั้งตัว

แต่ ชุมมสากจตุลา พอมิแผล รักษาแผล นี่ ชุมมสากจตุลา ใจใหม่ หมากัดหัวไหนมันกัดกันนี่ทา
แผล รักษาแผล ดูแลแผล แผลมันหายนะ พอมันหายแล้วแมลงมันก็ไม่ตอม ไม่ตอมแล้วมันก็ต้อง
ไม่เลีย มันก็ดีขึ้นทั้งนั้นแหละ นี่จิตใจ ชุมมสากจตุลา เอตมฺมงฺคลมุตตมํ ถ้ามันเป็นมงคล เป็น
สัมมาทิฐิ เป็นความดีความงามเราก็สนทนากับเขา เราก็ฟังเหตุฟังผลของเขาเพื่อประโยชน์กับเรา
เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ นี่ศึกษาแล้ว เราศึกษามาขนาดไหน
เราไม่เข้าใจ เราก็ปฏิบัติของเรา แต่ถ้าเราฟังแล้วมันเป็นหมากัดกัน เราก็หลบหลีกซะ

เราจะหายใจด้วยจมูกของเรา เราจะรักษาดูแลใจของเรา ใครจะเป็นผู้วิเศษขนาดไหน มัน
เวรกรรมของเขา เขาทำได้มากได้น้อย มันเป็นสมบัติของเขา ไม่ใช่สมบัติของเรา สมบัติของเรา
เกิดขึ้นจากในใจของเรา สุข ทุกข์ เราเป็นคนรู้เอง แล้วเราพยายามรักษาเอง เราจะแก้ใจของเราเอง

ใครจะมีอำนาจวาสนาขนาดไหน เรื่องของเขา เรารักษาใจของเรา ฟังแล้วแยกแยะ สิ่งใดไม่ถูกต้อง วางไว้ เราเอาแต่ประโยชน์กับเรา นี่เอาประโยชน์ ประโยชน์หมายความว่า สัมมาทิฐิ สิ่งที่จะ แก่ใจใจเราได้ ไม่ใช่ว่าจำเขามาแล้วจะไปฟาดฟันคนอื่น ไม่ต้องไปฟาดฟันใครทั้งสิ้น

การฟาดฟัน เห็นไหม เบียดเบียนตนแล้วเบียดเบียนผู้อื่น เราต้องคิดจะฟาดฟันคนอื่น นี่มัน เบียดเบียนตนแล้ว แล้วไปเบียดเบียนผู้อื่นอีก เราฟาดฟันกิเลสของเราสิ เอ็งจะไปทำลายเขา กูจะ ทำลายเอ็งก่อนไง สติปัญญาขยับขยับมัน แล้วทำลายมัน ทำลายในหัวใจ เราจะเห็นเลยว่ากิเลสมันจะ หลุดไปจากใจของเรา ใจเราจะผ่องแผ้วขึ้นเรื่อยๆ เห็นไหม

ใช้จมูกของเราหายใจเอง อย่าหวังพึ่งใครทั้งสิ้น การประพฤติปฏิบัติของเรา เราประพฤติ ปฏิบัติของเรา มีครูบาอาจารย์ไว้พึ่งพาอาศัย มีครูบาอาจารย์ไว้เป็นคอยชี้นำ แต่การปฏิบัตินี้เรา ต้องปฏิบัติของเราเพื่อประโยชน์กับเรา ทำความจริงของเราขึ้นมาให้เป็นคุณสมบัติของเรา เอวัง